

Hillary Jordanová

Bahnitá pole

Občas je nutné dopustit se zla.

Někdy je to jediný způsob,

jak vše napravit.

Vyšehrad

NETFLIX

NOVÝ
NETFLIX FILM

Bahnitá pole

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.vysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Hillary Jordanová

Bahnitá pole – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Hillary Jordanová

Bahnitá pole

VYŠEHRAĐ

Hillary Jordanová

Bahnitá pole

First Published in the United States
under the title: MUDBOUND: A Novel
Copyright © 2008 by Hillary Jordan
Published by arrangement with Algonquin Books
of Chapel Hill, a division of Workman Publishing
Company, Inc., New York
Translation © Marie Válková, 2018

ISBN tištěné verze 978-80-7429-893-6
ISBN e-knihy 978-80-7429-922-3 (1. zveřejnění, 2018)

Matce, Gay a Naně, za příběhy

Kdybych to mohl udělat, vůbec nic bych sem nenapsal.
Byly by tu fotografie; zbytek by tvořily útržky látky, kousky
bavlny, hroudy hlíny, záznamy řeči, kusy dřeva a kovu,
lahvičky pachů, talíře jídla a exkrementu...

Kus těla vytrženého kořeny by byl víc k věci.

James Agee, *Let Us Now Praise Famous Men*

I.

JAMIE

S Henrym jsme vykopali jámu sedm stop hlubokou. Z mělčí by se při příští velké povodni mohla mrtvola vynořit: *Jak se vede, hoši! Pamatujete se na mě?* Při tom pomyšlení jsme kopali dál, i když nám popraskaly puchýře na dlaních, znovu se udělaly a zase praskly. Každá lopata hlíny byla utrpením – staroch nám ještě naposledy dával za brat. Přesto jsem byl za tu bolest rád. Zaháněla myšlenky a paměť.

Když byla jáma příliš hluboká a nedosáhli jsme lopatami na dno, slezl jsem do ní a pokračoval v kopání. Henry mezitím přecházel sem a tam a pozoroval oblohu. Hlína byla tak nasáklá vším tím deštěm, že to bylo jako zarývat lopatu do syrového masa. Rukou jsem ji shrábl z lopaty a proklínal to zdržení. Nastala první změna počasí po třech dnech a na nějakou dobu to mohla být i naše poslední příležitost, kdy dostat tělo do země.

„Abychom sebou hodili,“ řekl Henry.

Pohlédl jsem na nebe. Mraky měly popelavou barvu, ale ze severu se k nám hnala hradba černých mračen. Rychle.

„Nezvládneme to,“ řekl jsem.

„Zvládneme,“ řekl on.

To byl Henry – naprosto jistý, že všechno vyjde, tak jak chce. Tělo se pohrbí, než bouřka udeří. Počasí včas vysuší

půdu, aby se mohla znovu zasít bavlna. Příští rok bude lepší. Jeho mladší bratr ho nikdy nepodrazí.

Kopal jsem rychleji a s každou lopatou jsem sebou trhl. Věděl jsem, že bych mohl kdykoli přestat a Henry by zaujal mé místo, aniž by si slovem postěžoval – bez ohledu na to, že měl v kostech skoro padesát let na rozdíl od mých devětadvaceti. Z pýchy nebo paličatosti nebo z obou důvodů jsem kopal dál. Ve chvíli, kdy řekl: „Stačí, je řada na mně,“ mě svaly pálily a supěl jsem jako motor zahlcený starým benzinem. Když mě tahal z jámy, zatínal jsem zuby, abych nevykřikl. Tělo mě pořád ještě všude možné bolelo po všech těch kopancích a ranách, ale o tom Henry nevěděl.

O tom by se Henry nikdy dovědět neměl.

Klečel jsem na kraji jámy a pozoroval ho, jak kope. Obličej a ruce měl tak zablácené, že by ho kolemjdoucí mohl považovat za černocho. Byl jsem nepochybně stejně špinavý, ale v mém případě by mě prozradily zrzavé vlasy. Vlasy po otci, spředená měď tak jemná, že ženské prsty toužily je prohrábnout. Vždycky jsem je nenáviděl. Jako bych měl na hlavě planoucí hranici, která vykřikovala do světa, že ve mně je on. Křičela to na mě pokaždé, když jsem se podíval do zrcadla.

V hloubce něco přes čtyři stopy narazil Henry ostrším na něco tvrdého.

„Co je to?“ zeptal jsem se.

„Nejspíš kámen.“

Ale nebyl to kámen, byla to kost – lidská lebka, které vzadu pořádný kus chyběl. „Sakra,“ řekl Henry a podržel ji na světle.

„Co teď uděláme?“

„Nevím.“

Oba jsme pohlédli k severu. Černé mraky houstly a pohlcovaly oblohu.

„Nemůžeme začít znovu,“ řekl jsem. „Mohlo by přestat pršet až za několik dní.“

„Nelíbí se mi to,“ řekl Henry. „Není to správné.“

Nicméně kopal dál, podával mi kosti, tak jak je rukama vyhrabával: žebra, paže, pánev. Když se dostal ke spodní části nohou, ozvalo se kovové cinknutí. Zvedl holenní kost a já uviděl, jak kost obtáčí hrubě zhotovená zrezivělá kovová pouta. Visel na nich přetržený řetěz.

„Panebože,“ řekl Henry. „Je to hrob nějakého otroka.“

„To nevíš.“

Zvedl rozbitou lebku. „Vidíš? Střelili ho do hlavy. Musel to být utečenec.“ Henry zavrtěl hlavou. „Tím se to vyřešilo.“

„Co se vyřešilo?“

„Nemůžeme otce pohřbít do negerského hrobu,“ řekl Henry. „Nic by mu nemohlo být odpornější. A teď mi odtud pomoz.“ Natáhl špinavou ruku.

„Mohl to být uprchlý trestanec,“ řekl jsem. „Běloch.“ Mohl, ale měl jsem jistotu, že ne. Henry zaváhal a já dodal: „Jak asi daleko je odtud vězení? Takových šest sedm mil?“

„Víc než deset,“ odpověděl. Ale spustil ruku k boku.

„Pojď,“ řekl jsem a natáhl k němu ruku. „Dej si pauzu. Budu chvíli kopat.“ Když se mě chytil, musel jsem se přestat usmívat. Henry měl pravdu: neexistovalo nic, co by se bývalo otci hnusilo víc.

Henry už zase kopal, když jsem uviděl Lauru, jak jde přes zatopená pole k nám, v každé ruce kbelík. Vylovil jsem z kapsy kapesník a setřel si trochu bláta z obličeje. Mar-nivost – další věc, kterou jsem po dědici po otci.

„Jde sem Laura,“ řekl jsem.

„Vytáhni mě.“

Popadl jsem ho za ruce a zatáhl, námahou jsem hekal a tak jsem ho přetáhl přes okraj hrobu. Pracně se zvedl na kolena a ztěžka přitom oddychoval. Sklonil hlavu, klobouk mu spadl a odhalil široký pruh růžové olysalé kůže na temeni. Ten pohled mě nečekaně prudce zabolěl. *Stárne*, pomyslel jsem si. *Nebude se mnou napořád.*

Zvedl hlavu a rozhlížel se po Lauře. Když ji našel, oči se mu rozzářily city tak intimními, touhou, nadějí a názna-
kem úzkosti, že mě přivedlo do rozpaků, že jsem u toho.
„Radši budu pokračovat,“ řekl jsem, obrátil jsem se a zvedl
lopatu. Zpola jsem seskočil, zpola sklouzl do jámy. Byl jsem
už tak hluboko, že jsem neviděl ven. Což bylo jenom dobře.

„Jak to jde?“ zaslechl jsem Lauru. Jako vždycky mnou
její hlas protékal jako chladná, čistá voda. Byl to hlas,
který po právu patřil nějaké nadpozemské bytosti, siréně
nebo andělu, ne mississippské farmářce středního věku.

„Jsme skoro hotoví, ještě asi tak stopu a bude to.“

„Přinesla jsem jídlo a vodu,“ řekla.

„Vodu!“ Henry se trpce zasmál. „Přesně to potřebujeme,
víc vody.“ Zaslechl jsem, jak naběračka zaškrábala o vě-
dro a jak Henry polyká, a pak se nad okrajem jámy obje-
vila Lauřina hlava. Podala mi naběračku.

„Tumáš,“ řekla, „napij se.“

Na jeden lok jsem ji vypil a přál jsem si, aby to byla
whisky. Dopil jsem ji před třemi dny, těsně předtím než
most zaplavila voda a odřízla nás od města. Počítal jsem,
že řeka už natolik opadla, abych se dostal na druhý břeh –
kdybych netrčel tady v té zatracené jámě.

Poděkoval jsem a podal jí naběračku zpátky, ale nedí-
vala se na mě. Upírala oči na druhou stranu hrobu, kam
jsme naskládali ty kosti.

„Dobrý Bože, jsou lidské?“ zeptala se.

„Nedalo se nic dělat,“ řekl Henry. „Byli jsme už tak čtyři
stopy hluboko, když jsme je našli.“

Viděl jsem, jak jí zacukaly rty, když jí pohled padl
na pouta a řetězy. Přitiskla si ruku na ústa a otočila se
k Henrymu. „Hleď, aby to bylo pryč, aby to děti neviděly,“
řekla.

Když jsem měl horní okraj hrobu víc než stopu nad hlavou, přestal jsem kopat. „Pojď se podívat,“ zavolal jsem. „Myslím, že je dost hluboký.“

Nade mnou se obráceně objevil Henryho obličej. Přikývl. „Jo. To by mělo stačit.“ Podal jsem mu lopatu, ale když se mě pokusil vytáhnout nahoru, nešlo to. Byl jsem příliš hluboko a naše ruce i stěny jámy byly příliš kluzké.

„Přinesu žebřík,“ řekl.

„Pospěš si.“

Čekal jsem v jámě. Obklopovalo mě páchnoucí bahno, z něhož kanula voda. Nad sebou jsem měl obdélník tmavnoucí šedi. Stál jsem s hlavou zvrácenou a naslouchal, až se ozve čvachtání Henryho bot, a leželo mi v hlavě, co že mu to trvá tak zatraceně dlouho. Napadlo mě, že *kdyby se jemu a Lauře něco stalo, nikdo by nevěděl, že tady jsem*. Chytil jsem se okraje jámy a snažil se vytáhnout se nahoru, ale prsty mi jenom projely bahnem.

Pak jsem pocítil na obličejí první dešťové kapky. „Henry!“ zaječel jsem.

V tuhle chvíli přšlo mírně, ale zanedlouho se strhne liják. Jáma se začne plnit vodou. Pocítím, jak mi pomalu stoupá po nohou ke stehnům. K hrudi. Ke krku. „Henry! Lauro!“

Vrhal jsem se na stěny hrobu jako šílený medvěd v jámě. Zčásti jsem ze sebe vystoupil a vrtěl hlavou nad vlastní hloupostí, ale muž neměl tu moc pomoci medvědovi. Nedělal to ten stísněný prostor; strávil jsem bez problémů stovky hodin v kokpitech. To ta voda. Za války jsem se, kdykoli to šlo, vyhýbal letům přes otevřené moře, dokonce i když to znamenalo čelit střelbě ze země. Takhle jsem získal všechny ty medaile za statečnost: tolik mě děsila ta rozlehlá hladová modř, že jsem letěl přímo do ohniska německé protiletadlové palby.

Tak jsem řval, že jsem Henryho uslyšel, až když stál přímo nade mnou. „Jsem tady, Jamie! Jsem tady!“ zahulákal.

Spustil žebřík do jámy a já se po něm vyškrábal. Pokusil se vzít mě za paži, ale já ho mávnutím odehnal. Předklonil jsem se s rukama na kolenou a snažil se, aby se mi zklidnilo rozbušené srdce.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se.

Nepohlédl jsem na něho, ale ani jsem nemusel. Věděl jsem, že bude mít svráštělé čelo a stisknuté rty – výraz, který říkal „můj bratr šílenec“.

„Napadlo mě, že ses možná rozhodl mě tam dole nechat,“ řekl jsem a nuceně se zasmál.

„Proč bych to dělal?“

„Jenom si dělám srandu, Henry.“ Šel jsem vytáhnout žebřík a dal jsem si ho pod paži. „Pojď, ať to máme za sebou.“

Spěchali jsme přes pole, zastavili jsme se u pumpy, abychom si smyli bahno z rukou a obličejů, pak jsme zamířili do stodoly pro rakev. Vypadala uboze, stlučená z různých zbytků prken, ale s tím materiálem, co jsme měli, jsme to líp nesvedli. Henry zvedl jeden konec a zamračil se. „Moc bych si přál, abychom se dokázali dostat do města,“ řekl.

„To já taky,“ odpověděl jsem a myslel přitom na whisky.

Odnesli jsme rakev na verandu. Když jsme šli kolem otevřeného okna, Laura na nás zavolala: „Budete se chtít převléct a dát si horkou kávu, než ho pohřbíme?“

„Ne,“ řekl Henry. „Není čas. Blíží se bouřka.“

Odnesli jsme rakev do přístavku a položili ji na podlahu z nehoblovaných prken. Henry nadzvedl prostěradlo, aby se ještě naposledy podíval na otcův obličej. Taťka se tvářil klidně. Nic neukazovalo na to, že by jeho smrt nebyla přirozená, odchod starého člověka, když přišel jeho čas.

Uchopil jsem nohy a Henry hlavu. „Teď opatrně,“ řekl.

„Jasně,“ já na to, „nechceme mu ublížit.“

„O to nejde,“ odsekl Henry.

„Promiň, brácho. Jsem jenom utahanej.“

Se směšnou opatrností jsme spustili tělo do rakve. Henry sáhl po víku. „Já to tady dodělám,“ řekl. „Jdi se přesvědčit, že jsou Laura a děvčata připravené.“

„Dobře.“

Když jsem vcházel do domu, uslyšel jsem, jak kladivo zatlouklo první hřebík, jak libý a konečný zvuk. Děti nadskočily.

„Co je to za bouchání?“ zeptala se Amanda Leigh.

„To tatínek zatlouká dědovu rakev,“ řekla Laura.

„Bude se kvůli tomu zlobit?“ zašeptala ustrašeně Bella.

Laura po mně střítila divokým pohledem. „Ne, беруško,“ řekla. „Děda je mrtvý. Už se nikdy nemůže na nikoho zlobit. A teď si běžte vzít kabáty a boty. Je načase uložit vašeho dědečka k poslednímu odpočinku.“

Byl jsem rád, že tam Henry není a neslyší zadostiučinění v jejím hlase.

LAURA

Když myslím na farmu, myslím na bahno. Zůstávalo za nehty mého manžela a zasychalo na kolenou a vlasech dětí. Vtahovalo mi nohy, jako když chtivý novorozenec saje z prsu. V otiscích holínek mašírovalo po prkenných podlahách našeho domu. Nedalo se porazit. Bahno pokrývalo všechno. Zdálo se mi o hnědi.

Když přšlo, jak se často stávalo, dvůr se změnil v hustou břečku a dům v ní plaval jako rozmáčený keks. Když nastaly vytrvalé deště, řeka se vzedmula a spolkla most, který byl jedinou cestou na protější břeh. Svět byl na druhé straně toho mostu. Svět zároveň, dlážděných silnic a košil, které zůstávaly bílé. Když řeka stoupla, ten svět byl pro nás ztracený a my byli ztraceni pro něj.

Den vplýval do dalšího. Moje ruce vykonávaly, co bylo zapotřebí: pumpovaly vodu, stloukaly máslo, drhly, čistily. A vařily, pořád vařily. Loupat fazole a kukuřici, kroutit krkem kuřatům. Hníst těsto a vykrajovat brambory. Jen co skončila snídaneň a uklidilo se, bylo načase začít připravovat oběd. Po obědě se chystala večere a příštího rána zase snídaneň.

Vstávat za rozbřesku. Jít na venkovní záchod. Odbýt si, co je zapotřebí, v zimě se klepat chladem, v létě se potit, jak je rok dlouhý dýchat ústy. Sbírat vejce zpod slepic. Tahat z hromady dřevo do domu a topit ve sporáku. Péct

sušenky, krájet slaninu a smažit ji s vejci a kukuřičnou kaší. Vytáhnout dcery z postele, vyčistit jim zuby, pomoci jim strčit ruce do rukávů a nohy do ponožek a bot. Vzít tu menší na verandu a podržet ji, aby mohla zazvonit na zvonec, který přivolá manžela z pole a probudí jeho nenávidného otce. Všechny i sebe nakrmit. Vydrhnout železnou pánev, obličejte děti, bahno z podlah, den po dni, zatímco stařec sedí a pozoruje. Je člověku neustále v patách. „Snad abys zamíchala tu zeleninu, děvče. Snad abys teď zametla podlahu. Snad abys naučila ty spratky trochu způsobům. Vyprala prádlo. Nakrmila slepice. Přinesla mi hůl.“ Jeho od kouření chraplavý hlas. Jeho záludné bledé oči s tvrdými, černými panenkami, které z vás nespustí.

Děti z něho měly hrůzu, zvláště moje mladší, která byla trochu baculatá.

„Pojď sem, selátko,“ říkal jí.

Pokukovala po něm zpoza mých nohou. Po jeho dlouhých žlutých zubech. Po jeho kostnatých žlutavých prstech s tlustými zahnutými nehty jako stará rohovina.

„Pojď sem, pojď na klín.“

Neměl zájem pochovat ani ji, ani jiné dítě, jenom mu dělalo dobře vědomí, že se ho bojí. Když k němu nešla, řekl, že je stejně moc tlustá, aby mu seděla na klíně, že by mu mohla něco zlomit. Rozplakala se a já jsem si toho starocha představila v rakvi. Přímo jsem viděla, jak se víko uzavírá nad jeho obličejem, jak rakev spouští do hrobu. Slyšela jsem, jak na dřevo dopadá hlína.

„Taťko,“ řekla jsem se sladkým úsměvem, „co takhle pořádný hrnek kávy?“

Ale musím začít od začátku, jestli ho dokážu najít. Začátky jsou těžko uchopitelné. Právě když si myslíte, že jeden máte, ohlédnete se a uvidíte jiný, dřívější začátek a před ním ještě jiný. I když začnete první kapitolou „Přicházím na svět“, pořád ještě máte problém s předky, s příčinou

a dopadem. Proč nemá malý David otce? Protože nám Dickens říká, že jeho otec zemřel na křehkou konstituci. Ano, ale kde se ta smrtelná choulostivost vzala? To Dickens neříká, takže jsme ponecháni dohadům. Možná to byla vrozená vada zděděná po matce, jejíž vlastní matka se provdala pod svoji úroveň, jen aby našťvala krutého otce, jehož jako dítě bila chůva, která musela jít sloužit, když ji opustil nevěrný manžel kvůli ženě, s níž se náhodou seznámil, když se mu před modistvím polámalo kolo kočáru; k modistce si ona zašla nechat si upravit klobouk. Pokud začneme u toho, tak malý David byl bez otce, jelikož klobouk budoucí milenky manžela chůvy jeho prapradědečka potřeboval ozdobit.

Podle stejné logiky byl můj tchán zavražděn, protože jsem se nenarodila nijak zvlášť hezká. To je jeden možný začátek. Jsou ještě další: protože Henry zachránil Jamieho před utopením za velké mississippské povodně roku 1927. Protože taťka prodal půdu, která měla patřit Henrymu. Protože Jamie se za války zúčastnil příliš mnoha bombardování. Protože černocho jménem Ronsel Jackson příliš vynikl. Protože muž zanedbával svoji manželku a otec zradil svého syna a matka se dožadovala pomsty. Předpokládám, že začátek závisí na tom, kdo příběh vypráví. Ostatní by nepochybně začali něčím jiným, ale přesto nakonec skončí na stejném místě. Svádí to k přesvědčení, že to, co se na farmě stalo, bylo nevyhnutelné; že ve skutečnosti všechny události našich životů jsou předurčeny, stejně jako tahy při hře mlýnek: Začněte ve čtverci uprostřed a nikdo nevyhraje. Začněte v některém rohu a hra je vaše. A pokud nezačnete, pokud necháte začít někoho jiného? Prohrajete, takhle jednoduché to je.

Pravda tak jednoduchá není. Smrt může být nevyhnutelná, ale láska ne. Lásku si musíte zvolit.

Tím začnu. Láskou.

V Bibli se hodně mluví o přimknutí se. Manželé se přimknou k manželkám. Kostí se přimknou k pokožce. Máme chápat, že je to dobré. To mravné přimknutí; to nemorální ne.

V můj svatební den mi matka – v jakémsi mlhavém pokusu připravit mě na ponížení manželského lože – řekla, abych se za všech okolností Henryho držela. „Zpočátku to bude bolet,“ řekla, když mi připínala svoje perly na krk. „Ale časem to bude snazší.“

Matka měla pravdu jen z poloviny.

Byla jsem jednatřicetiletá panna, když jsem na jaře 1939 poznala Henryho McAllana, stará panna, která neměla daleko ke zkamenění. Můj svět byl malý a všechno v něm známé. Bydlela jsem s rodiči v domě, v němž jsem se narodila. Spala jsem v pokoji, o který jsem se svého času dělila se sestrami, a teď byl pouze můj. Učila jsem angličtinu na soukromé chlapecké škole, zpívala ve sboru episkopální církve, hlídala neteře a synovce. O pondělních večerech jsem hrála se svými provdanými přítelkyněmi bridž.

Nikdy jsem nebyla krásná jako moje sestry. Fanny a Etta měly jemný pěkný vzhled světlavých Fairbairnových, příbuzných z matčiny strany, ale já jsem celá Chappellová: malá, tmavovlasá, s výraznými galskými rysy a plnou postavou, která se nehodila k přiléhavým šatům s třásněmi mého mládí. Když přišli na návštěvu matčini přátelé, zmiňovali se, jak mám půvabné ruce, kadeřavé vlasy, veselou povahu; byla jsem zkrátka taková mladá žena. A pak jednoho dne – dočista náhle, jak mi připadalo – jsem už nebyla mladá. O mých třicátých narozeninách, poté co se po rodinné oslavě umylo a uklidilo nádobí a moji bratři a sestry se svými manželkami, manželi a dětmi mě zlíbali a odešli domů do vlastních postelí, matka večer plakala. Její pláč tlumený polštářem, nebo možná otcovým ramenem, se nesl chodbou do mého

pokoje. Ležela jsem beze spánku a naslouchala lelákům, cikádám a žábám, jak si povídají. Jako by pokřikovali *Já jsem! Já jsem!*

„Já jsem,“ zašeptala jsem. Ta slova zněla mým uším hluše, tak marně jako zoufalé šramocení cvrčka v krabičce od sirek. Trvalo hodiny, než jsem usnula.

Ale když jsem se příštího rána probudila, pocítila jsem jistou úlevu. Už nejsem jenom neprovdaná; oficiálně jsem byla neprovdatelná. Všichni by měli přestat doufat a přesunout tíhu své pozornosti jinam, na nějaký další slibnější úkol a mě nechat, ať pokračuji ve svém životě. Byla jsem vážená učitelka, milovaná dcera, sestra, neteř a teta. Spokojím se s tím.

Spokojila bych se s tím? Přemýšlím, jestli bych našla štěstí v úzkých prázdných okrajích stránky, v přirozeném prostředí neprovdaných tet a bezdětných učitelek. Nemůžu říct, protože o necelý rok později vstoupil do mého života Henry a vtáhl mě přímo do středu všeho dění.

Jednou v neděli ho můj bratr Teddy přivedl k nám na oběd. Teddy pracoval jako civilní odhadce půdy pro armádní sbor inženýrů a Henry byl jeho šéf. Patřil ke vzácným, podivuhodným bytostem, byl to jedenačtyřicetiletý starý mládenec. Vypadal na svůj věk – hlavně kvůli vlasům, které měl úplně bílé. Nebyl nijak zvlášť mohutný, ale byl houževnatý. Při chůzi nápadně kulhal následkem zranění ve válce, jak jsem se později dozvěděla, což mu ovšem neubíralo sebedůvěru. Pohyboval se pomalu a rozvážně, jako by přikládal svým končetinám význam a velmi záleželo na tom, kam je umístí. Ruce měl pěkně tvarované a zdály se silné, nehty potřebovaly ostříhat. Zapůsobil na mě klid jeho rukou, to, jak je měl rozvážně složené v klíně nebo položené vedle talíře, dokonce i když hovořil o politice. Mluvil s příjemným přízvukem Dety – jako by měl plná ústa sytého, chutného dezertu. Většinou se při řeči obracel na Teddyho a naše rodiče, ale během celé večere jsem cítila jeho šedé oči na obličeji, zlehka se

ho dotkl pohledem, odvrátil se a zase znovu. Vzpomínám si, jak mě horkem svédila pokožka a pod oblečením jsem ji měla zapařenou, a když jsem sáhla po sklenici s vodou, trochu se mi třásla ruka.

Matka, která vždy vycítila mužský obdiv, začala do hovoru mučivě často podsouvat mé ženské ctnosti. „Ach, tak vy jste absolvoval univerzitu, pane McAllane? Víte, Laura navštěvovala kolej. Má učitelský diplom z univerzity West Tennessee. Ano, pane McAllane, na klavír hrajeme všichni, ale Laura je z celé rodiny zdaleka nejlepší hudebnice. Taky krásně zpívá, vid', Teddy? A měl byste ochutnat její meruňkové koláčky.“ A tak pořád dokola. Při večeři jsem většinou zírala do talíře. Pokaždé, když jsem se pokusila odejít pro něco nebo tak do kuchyně, trvala matka na tom, že půjde sama, nebo poslala Teddyho ženu Elizu, která po mně vrhala soucitné pohledy a poslechla. Teddymu oči jen hrály; ke konci jídla se dusil smíchy a já měla chuť jeho i matku uškrtit.

Když Henry odcházel, matka ho pozvala na příští neděli. Než pozvání přijal, upřel na mě odhadující pohled, jemuž jsem ze všech sil čelila zdvořilým úsměvem.

V následujícím týdnu nemluvila matka skoro o ničem jiném než o okouzlujícím panu McAllanovi: jak laskavě hovoří, jak je uhlazený – a nejvíc ze všeho oceňovala, že si nevzal k obědu víno. I tátovi se líbil, ale to bylo sotva překvapivé vzhledem k tomu, že Henry byl studovaný. Pro mého otce, profesora dějepisu na penzi, neexistoval větší důkaz o kvalitě člověka než studium na univerzitě. Kdyby v plné slávě znovu přišel Syn Boží, ale neměl diplom, u táty by nepochodil.

Nadějně očekávání rodičů mi šlo na nervy. Hrozilo, že roznítí mé vlastní naděje, a to jsem nemohla připustit. Říkala jsem si, že Henry McAllan a jeho zdvořilé způsoby vzdělaného člověka se mnou nemají co dělat. Přijel do Memphisu nedávno a nezná nikoho jiného; to je důvod, proč matčino pozvání přijal.

Jak dojemně ubohá byla moje obrana, tenká jako papír! Následující neděli ji Henry snadno rozcupoval, když se ukázal s liliemi pro mě i pro matku. Po obědě navrhl, abychom se šli projít. Vzala jsem ho do Overton Parku. Svídy byly v plném květu, a když jsme se pod nimi procházeli, vítr zasypával naše hlavy bílými okvětními lístky. Bylo to jako scéna z filmu se mnou jako nepravděpodobnou hrdinkou. Henry mi sebral z vlasů okvětní plátek a zlehka se špičkami prstů dotkl mojí tváře.

„Jsou krásné, že?“

„Ano, ale smutné.“

„Proč smutné?“

„Protože připomínají Kristovo utrpení.“

Henry svraštil obočí, až se mu mezi nimi udělala kolmá vráska. Poznala jsem, jak ho mrzí, že něco neví, a líbilo se mi, že svoji nevědomost přiznal, než aby předstíral opak, jak by to udělalo tolik lidí. Ukázala jsem mu na každém ze čtyř okvětních plátků skvrnky jako krvavé díry po hřebících.

„Ach,“ řekl a vzal mě za ruku. Nepustil ji po celou zpáteční cestu k nám domů, a když jsme tam došli, pozval mě příští sobotu na představení *Čokoládový hrdina* do letního divadla v Overton Parku. Ženy v mé rodině zmobilizovaly síly, aby mě pro tu příležitost zkrášlily. Matka mě vzala do obchodního domu Lowenstein's a koupila mi nové šaty s volánkovým bílým límcem a nabíranými rukávy. V sobotu dopoledne se do domu dostavily sestry s kelímky barev na tváře a oči a rtěnkami všemožných odstínů červené a růžové a pohotově je na mně zkoušely s panovačnou převahou šéfkuchařů, kteří vybírají koření do omáčky. Když mi vytrhaly obočí, namalovaly mě a napudrovaly ke své spokojenosti, podržely mi před obličejem zrcadlo a za odměnu mi poskytly můj odraz. Připadala jsem si podivně a také jsem jim to řekla.

„Počkej, až tě uvidí Henry,“ zasmála se Fanny.

Když pro mě přišel, řekl pouze, že vypadám hezky. Ale později toho dne mě poprvé políbil, uchopil můj obličej do dlaní tak přirozeně a důvěrně, jako by to byl oblíbený klobouk nebo miska na holení, které mu už léta patří. Nikdy předtím mě žádný muž nepolíbil tak samozřejmě a vůči mně majetnický a mě to rozechvělo.

Henry měl veškerou sebejistotu, která mně chyběla. Byl si jist udivujícím množstvím věcí: Packardy jsou nejlepší americké vozy. Maso by se nemělo jíst syrové. Píseň „Bůh žehnej Americe“ Irvinga Berlina by měla být státní hymnou a ne „Hvězdnatá vlajka“, která je na zpívání příliš těžká. Mistrovství světa v rugby vyhrají Yankeeové. V Evropě bude další světová válka a Spojené státy by udělaly dobře, kdyby se do toho nepletly. Modrá ti moc sluší, Lauro.

Nosila jsem modrou. Postupně, v průběhu příštích několika měsíců, se můj život točil kolem něho. Vyprávěla jsem mu o svých oblíbených žácích, o svém letním zaměstnání táborové vedoucí v Myrtle Beach a o své rodině až po bratrance a sestřenice z druhého a třetího kolena. Vyprávěla jsem o svých dvou letech na univerzitě, jak jsem milovala Dickense a sestry Brontëovy a nenáviděla Melvilla a matematiku. Henry s vážnou pozorností naslouchal všemu, co jsem se rozhodla s ním sdílet, a chvílemi souhlasně přikyvoval. Brzy jsem se přistihla, jak doufám, že přikývne, a vštěpuji si do paměti, kdy mi souhlas udělil a kdy odepřel, a nevyhnutelně jsem se mu předváděla tak, aby to jeho přitakání s největší pravděpodobností vyvolalo. Z mé strany nešlo o záměrné cvičení v ženských úskocích. Nebyla jsem zvyklá na mužský obdiv a jenom jsem věděla, že ho chci víc a s tím vše, co to s sebou přinášelo.

A bylo toho tolik. To, že jsem měla nápadníka – tak ho pojmenovala matka a používala to slovo při každé myslitelné příležitosti –, mi zajistilo postavení mezi přáteli a příbuznými, jakému jsem se nikdy předtím netěšila. Začala

jsem být hezčí a zajímavější, nějak jsem si víc zasloužila každou dobrou věc.

Jak rozkošně dnes vypadáš, drahá, říkali. A Musím říct, že přímo záříš! A Pojď se ke mně posadit, Lauro, a pověz mi o tom svém panu McAllanovi.

Vůbec jsem si nebyla jistá, že je to můj pan McAllan, ale když jaro přešlo v léto a Henryho pozornosti nijak neochabovaly, začala jsem si připouštět naději, že by mohl být. Brával mě do restaurací a do biografu, na procházky k Mississippi a na celodenní výlety po okolí, při kterých poukazoval na charakteristické utváření krajiny a na farmy, jež jsme měli. Velice se vyznal v plodinách a hospodářských zvířatech a podobných věcech. Když jsem se o tom zmínila, řekl mi, že vyrostl na farmě.

„Tvoji rodiče tam stále ještě žijí?“ zeptala jsem se.

„Ne. Proдали to po záplavách v sedmadvacátém roce.“

Zaslechla jsem v jeho hlasu melancholickou touhu, ale připisovala jsem ji stesku. Nenapadlo mě se zeptat, jestli chce někdy v budoucnu obdělávat vlastní půdu. Henry byl vzdělaný, byl úspěšný inženýr a měl zaměstnání, jež mu umožňovalo bydlet v Memphisu – centru civilizace. Proč by chtěl pro všechno na světě vytloukat živobytí jako farmář?

„Tenhle víkend přijede z Oxfordu můj bratr,“ oznámil Henry jednoho červencového dne. „Chtěl bych, aby tě poznal.“

Aby on poznal mě. Srdce mi poskočilo. Jamie byl Henryho oblíbený sourozenec. Henry o něm často mluvil se směsicí náklonnosti a podrážděnosti, které jsem se musela usmívat. Jamie studoval na Mississippské univerzitě v Oxfordu výtvarné umění („předmět, který nemá vůbec žádné praktické využití“) a vedle toho předváděl pánské oblečení („nedůstojné zaměstnání pro muže“). Chtěl se stát hercem („to není způsob, jak uživit rodinu“) a veškerý svůj volný čas trávil hraním amatérského divadla („prostě se mu líbí přitahovat pozornost“). Přes všechny tyto výhrady

bylo ovšem patrné, že má Henry svého mladšího bratra moc rád. Kdykoli o Jamiem mluvil, oči mu ožily a zvedl běžné netečné ruce a zešíroka jimi mával ve vzduchu. To, že si přál, aby mě Jamie poznal, jistě znamenalo, že uvažuje o trvalejším vztahu se mnou. Z dlouhého zvyku jsem se snažila to pomýšlení potlačit, ale umíněně žilo dál v mé mysli. Když jsem toho večera loupala brambory k večeři, představovala jsem si, jak mě Henry žádá o ruku. Měla jsem ho před očima, jak přede mnou klečí v salonu, obličej vážný a mírně znepokojený – co kdybych ho nepřijala? Když jsem si příštího rána stlala úzké lůžko, představovala jsem si, jak uhlazuji přikrývky na manželské posteli s bílým přehozem zdobeným výšivkou a dva polštáře s otisky hlav. Příští den jsem ve třídě dala chlapcům zábavný test na slovní spojení, jimiž se žádá o ruku, představovala jsem si, jak na mě z proutěného kočárku hledí dítě s Henryho šedýma očima. Tyto obrazy rozkvétaly v mé mysli jako exotické květiny, bohaté a skvostné, a smazávaly léta, kdy jsem své touhy tvrdě osekávala.

V sobotu, kdy jsem se měla setkat s Jamiem, jsem se zvláště pečlivě oblékla, vzala jsem si tmavomodrý plátěný kostým, který se Henrymu líbil, jak jsem věděla, a trpělivě jsem seděla, když matka mučila moje nepoddajné vlasy do vyčesaného uzlu, který by byl hoden reklamy v časopisu. Henry mě vyzvedl a odjeli jsme na nádraží naproti jeho bratrovi. Když jsme stáli v proudu vystupujících cestujících, pohledem jsem v davu hledala mladší kopii Henryho. Ale mladý muž, který k nám velkými skoky přiběhl, se mu vůbec nepodobal. Pozorně jsem si ty dva prohlížela, když se objímali: jeden ošlehaný větrem a robustní, druhý vysoký a hubený, se světlou pletí a vlasy barvy čerstvě vyraženého centu. Po chvíli se navzájem poplácali po zádech, jak to muži dělají, aby prolomili intimitu takového okamžiku, pak se od sebe odtrhli a pátravě se na sebe zadívali.

„Vypadáš dobře, bratře,“ řekl Jamie. „Tennesseeeský vzduch ti zřejmě svědčí. Nebo je za tím něco jiného?“

Se širokým úsměvem se ke mně otočil. Byl krásný; jiným slovem se to nedá vyjádřit. Měl pěkné, výrazné rysy a pokožku tak průsvitnou, že jsem viděla drobné žilky na jeho spáncích. Oči měl světle zelené jako beryl a jako by zevnitřku zářily. Bylo mu tehdy právě dvaadvacet, byl o devět let mladší než já a o devatenáct než Henry.

„Tohle je slečna Chappellová,“ řekl Henry. „Můj bratr Jamie.“

„Ráda vás poznávám,“ vypravila jsem ze sebe.

„Potěšení na mé straně,“ řekl, uchopil moji nabízenou ruku a s přehnanou galantností ji políbil na hřbet.

Henry obrátil oči v sloup. „Můj bratr si myslí, že hraje postavu z některé hry.“

„Ach, ale ze které?“ prohodil Jamie a zvedl ukazováček. „Hamleta? Fausta? Prince Jindru? Co myslíte, slečno Chappellová?“

Vyhrkla jsem první, co mě napadlo. „Ve skutečnosti si myslím, že jste spíš Puk.“

Odměnil mě oslnivým úsměvem. „Správně, drahá dámo. Já jsem původce všech dobrých vtipů i zlé legrace.“

„Kdo je Puk?“ zeptal se Henry.

Jamie v předstíraném zoufalství zavrtěl hlavou. „Tihle lidi, to jsou cvoci!“* deklamoval.

Všimla jsem si, že Henry stiskl rty. Najednou mi ho přišlo líto, jak tam tak stál ve stínu svého bratra. „Puk je nezbedný skřítek,“ řekla jsem. „Uličník.“

„Zlomyslný šotek,“ dodal Jamie kajícně. „Promiň, bratře. Jenom se snažím na ni udělat dojem.“

Henry mě ovinul paží. „Laura není typ, který podléhá dojmům.“

„To je pro ni jenom dobře!“ pravil Jamie. „Tak co kdybyste mi vy dva ukázali tohle své pěkné město?“

Vzali jsme ho do hotelu Peabody, kde měli nejlepší restauraci v Memphisu a o víkendech tam hrála swingová

* W. Shakespeare, Sen čarovné noci, překlad Jiří Josek.

kapela. Na Jamieho naléhání jsme si objednali láhev šampaňského. Do té doby jsem ho pila jenom jednou, na bratrově svatbě, a po jedné sklence se mi točila hlava. Když spustila kapela, zeptal se Jamie Henryho, jestli by si se mnou mohl zatancovat (Henry netančil ani ten večer, ani kdy jindy kvůli svému kulhání). Vířili jsme kolem dokola na hudbu Duka Ellingtona, Bennyho Goodmana a Tommyho Dorseye, na hudbu, kterou jsem poslouchala v rádiu a tancovala na ni v salonu s bratry a se synovci. Jak jen bylo tohle rozdílné, a jak vzrušující! Uvědomovala jsem si, jak nás Henryho oči sledují, i pohledy jiných – ženské oči, které mě závistivě pozorují. Pro mě to byl neobvyklý pocit a nemohla jsem si pomoci, vychutnávala jsem si ho. Po několika tancích mě doprovodil zpátky k našemu stolu a omluvil se. Posadila jsem se, zardělá a zadýchaná.

„Dnes večer jsi mimořádně hezká,“ pravil Henry.

„Děkuji.“

„Jamie takhle na ženy působí. Kvůli němu se rozzáří.“ Tvářil se neurčitě, hovořil věčně. Pokud na svého bratra žárlil, nepoznala jsem to. „Líbíš se mu, to vidím,“ dodal.

„Jsem si jistá, že není nikdo, koho by neměl rád.“

„Aspoň ne nikdo v sukni,“ podotkl Henry s pokřiveným úsměvem. „Podívej.“ Pokynul rukou k parketu a já uviděla Jamieho se štíhlou brunetou v náruči. Měla na sobě saténové šaty s hluboko vystřiženými zády a Jamieho ruka spočívala na její holé kůži. Když ho bez námahy následovala řadou složitých otoček a figur, uvědomila jsem si, jak nemotornou partnerkou jsem musela být. Chtěla jsem skrýt obličej do dlaní; věděla jsem, že všechny mé pocity Henry vidí. Moji závist a rozpaky. Moji pošetilou touhu.

Zvedla jsem se. Nevím, co bych mu bývala řekla, neboť v tu chvíli vstal a uchopil mě za ruku. „Je pozdě,“ řekl, „a vím, že ráno musíš do kostela. Pojď, doprovodím tě domů.“ Byl tak ohleduplný, tak laskavý. Pociťala jsem nával studu. Ale později, když jsem beze spánku ležela v posteli, napadlo mě, že to, co jsem před Henrym dala tak

nepokrytě najevo, pro něho nebylo nic nového. Musel to vidět už dřív, v Jamieho společnosti to musel zažít už mnohokrát: touhu po jasu, který k němu nikdy patřit nebude.

Jamie se vrátil do Oxfordu a já ho pustila z hlavy. Nebyla jsem blázen. Věděla jsem, že muž jako on by nikdy nezatoužil po ženě jako jsem já. Už to byl dostatečný zážrak, že se o mě zajímal Henry. Nemůžu říct, jestli jsem tehdy do něho byla opravdu zamilovaná. Byla jsem mu tak vděčná, že to zastínilo vše ostatní. Byl můj zachránce před životem na okraji, před soucitem a rozmrzelou vlídností, jež patří ke staropanenství. Měla bych říct, že byl můj potenciální zachránce. V žádném případě jsem si jím nebyla jistá, a z dobrého důvodu.

Jednou večer na zkoušce sboru jsem vzhledla od zpěvníku a uviděla jsem ho, jak mě pozoruje z jedné ze zadních lavic. Tvářil se vážně a odhodlaně. *Je to tady*, blesko mi hlavou. *Požádá mě o ruku*. Nějak jsem překlepala zbytek zkoušky, i když mě sbormistr musel dvakrát napomenout, že jsem promeškala nástup. Když jsem si v místnosti pro sbor neobratnými prsty rozepínala kostým, najednou mi vytanula představa, jak mi o svatební noci Henryho ruce rozepínají knoflíky noční košile. Uvažovala jsem, jaké to bude s ním spát, nechat ho, aby se dotýkal mého těla tak důvěrně jako svého. Moje sestra Etta, která byla kvalifikovaná ošetřovatelka, mi pověděla o pohlavním styku, když jsem dovršila jednadvacet let. Vysvětlila mi to čistě faktograficky; ani jednou se nezmínila, jak je to mezi ní a jejím manželem Jackem, ale podle jejího intimního úsměvu jsem se domyslela, že manželské lože není tak úplně nepřijemné místo.

Henry na mě čekal před kostelem, opíral se o vůz v obyčejné bílé košili, šedých kalhotách a v šedém plstěném klobouku s promáčknutým dýnkem. Nikdy nenosil nic jiného. Oblečení pro něho nic neznamenalo a to jeho mu

často špatně sedělo – kalhoty mu v pase sjížděly, lemy nohavic vlácel v prachu, rukávy měl příliš dlouhé nebo příliš krátké. Teď se směju, když pomyslím na to, jaké pocity ve mně jeho garderoba vzbuzovala. Přímou jsem se třásla touhou něco mu ušít.

„Dobrý den, drahá,“ řekl. A pak dodal: „Přišel jsem se rozloučit.“

Rozloučit. To slovo se mezi námi vznášelo a pak mě zahalovalo do měkkých, černých záhybů.

„V Alabamě stavějí nové letiště a chtějí, abych na ten projekt dohlédl. Budu pryč několik měsíců a možná i déle.“

„Rozumím,“ řekla jsem.

Čekala jsem, že ještě něco řekne: Jak mu budu chybět. Jak mi bude psát. Jak doufá, že mě tady najde, až se vrátí. Ale neřekl nic, a jak se ticho protahovalo, pocítila jsem, jak se mě zmocňuje znechucení ze mě samé. Nebylo mi souzeno manželství, děti a vše, co k tomu patří. Tyhle věci pro mě nejsou, nikdy pro mě nebyly. Byla jsem blázen, že jsem si myslela něco jiného.

Pocítila jsem, jak se mu vzdaluji a sobě také. Naše podoby se před mým vnitřním zrakem zmenšovaly. Slyšela jsem ho, jak mi nabízí, že mě odveze domů. Slyšela jsem se, jak zdvořile odmítám, říkám mu, že potřebuji čerstvý vzduch, a pak mu přeju hodně štěstí v Alabamě. Uviděla jsem jeho, jak se ke mně naklání. Uviděla jsem sebe, jak odvracím hlavu, aby si jeho polibek našel moji tvář a ne mé rty. Sledoval, jak od něho odcházím, se zády tak rovnými, jak mi jen hrdost dovolila.

Matka se na mě vrhla, jen co jsem se objevila ve dveřích. „Henry se tady dneska stavil,“ vyhrkla. „Našel tě v kostele?“

Přikývla jsem.

„Zdálo se, že s tebou musí nutně mluvit.“

Bylo těžké pohlédnout jí do obličeje, vidět naději, která se jí chvěla těsně pod povrchem zářivého úsměvu. „Henry odjíždí,“ řekla jsem. „Neví, na jak dlouho.“

„Neříkal... nic víc?“

„Ne, to je všechno.“ Vykročila jsem po schodech ke svému pokoji.

„Vrátí se,“ zavolala za mnou. „Vím, že se vrátí.“

Otočila jsem se a pohlédla na ni, byla tak půvabná ve svém zármutku. Jednu bledou, štíhlou ruku měla položenou na zábradlí schodů. Druhou svírala látku sukně a mačkala ji.

„Ach Lauro,“ řekla a hlas se jí zrádně třásl.

„Neopovažuj se plakat, matko.“

Neplakala. Musela vynaložit herkulovské úsilí. Matka pláče kvůli všemu: mrtvým motýlům, sražené omáčce. „Tolik mě to mrzí, zlatíčko,“ řekla.

Najednou se mi podlomily nohy. Klesla jsem na horní schod a položila si hlavu na kolena. Slyšela jsem, jak schody vržou pod jejími kroky, a vycítila, že si sedá vedle mě. Objala mě paží a dotkla se rty mých vlasů. „Nebudeme o něm mluvit,“ řekla. „Už nikdy nevyslovíme jeho jméno.“

Dodržela slib a musela dát vědět i zbytku rodiny, protože nikdo se o Henrym slovem nezmínil, dokonce ani sestry ne. Byly jenom všechny přehnaně laskavé, skládaly mi poklony častěji, než jsem si zasloužila, a vymýšlely, jak mě zaměstnat. Byla jsem velmi žádaná jako host na večeri, partner do bridže a společnice při nakupování. Navenek jsem byla veselá a po čase se mnou zase začaly jednat normálně, přesvědčené, že jsem to překonala. Nepřekonala. Byla jsem rozzuřená – na sebe, na Henryho. Na krutý přirozený řád věcí, který způsobil, že jsem pro muže nežádoucí, a zároveň se bez muže nedokážu cítit nepoznamenaná. Poznala jsem, že moje někdejší spokojenost byla lež. Taková byla pravda v dřeni mé existence: tato zející prázdnota spoře oděná do vzteku. Byla se mnou po celou dobu. Henry byl pouze tím, kdo mi ji ukázal.

Téměř dva měsíce se mi neozval. A pak jednoho dne jsem přišla domů a v hale zneklidněně čekala matka.

„Henry McAllan se vrátil,“ řekla. „Je v salonu. Ukaž, jsi rozčuchaná, upravím ti vlasy.“

„Přijmu ho tak, jak jsem,“ řekla jsem a napřímila hlavu.

Zalitovala jsem toho nepatrného vzdoru, hned jak jsem ho uviděla. Byl opálený a ve formě, mnohem hezčí než kdy předtím. Proč jsem si alespoň nenamalovala rty? Ne – byla to pošetilost. Tenhle muž si se mnou zahrával a pak mě opustil. Po celé ty týdny jsem od něho nedostala ani pohlednici. Co mi na tom záleží, jestli mu budu připadat hezká?

„Rád tě vidím, Lauro,“ řekl. „Jak ses měla?“

„Docela dobře. A ty?“

„Chyběla jsi mi,“ řekl.

Mlčela jsem. Henry ke mně přistoupil a uchopil mě za ruce. Měla jsem je vlhké, ale ty jeho byly chladné a suché.

„Potřeboval jsem si být jistý svými city,“ řekl. „A teď jsem. Miluju tě a chci tě za ženu. Vezmeš si mě?“

A bylo to tady, přesně takhle: otázka, o níž jsem si myslela, že ji nikdy neuslyším. Připouštím, že se to neodehrálo úplně tak, jak jsem si to představovala. Henry neklečel a ve skutečnosti ta otázka vyzněla spíš jako oznámení. Pokud si dělal nějaké starosti, jak odpovím, nedal to na sobě znát. To se mě trochu dotklo. Ta troufalost, mít po tak dlouhé nepřítomnosti takovou jistotu. Myslel si, že může jednoduše nakráčat k nám domů a vyžádat si mě jako zapomenutý kabát? Přesto se můj hněv jevil ve srovnání s neuvěřitelnou skutečností, že o mě stojí, podružný. Řekla jsem si, že pokud si je Henry mnou jistý, je to proto, že je prostě takový. *Maso by se nemělo jíst syrové. Modrá ti sluší. Vezmeš si mě?*

Zadívala jsem se mu do upřímných šedých očí a najednou mi nečekaně vytanul Jamie, jak se na mě oslnivě usmívá, když se mnou vířil v tanečním sále hotelu Peabody. Henry nebyl ani elegantní, ani romantický; podobně

jako já byl z odolnějšího, obvyčejnějšího těsta. Ale miloval mě a já věděla, že se o mě postará, bude mi věrný a dá mi děti, které budou silné a bystré. A za to všechno bych ho určitě mohla na oplátku milovat.

„Ano, Henry,“ řekla jsem. „Vezmu si tě.“

Jednou přikývl, pak mě políbil, rozevřel mi palcem ústa a zajel mi do nich jazykem. Sklapla jsem ústa, víc překvapením než čím jiným; spousta let uběhla od doby, co jsem zažila francouzský polibek, a jeho jazyk mi připadal cizí, tlustý a neznámý. Henry tiše zamručel a já si uvědomila, že jsem ho kousla.

„Mrzí mě to,“ vykoktala jsem. „Nevěděla jsem, že to uděláš.“

Neodpověděl, Jenom mi znovu otevřel ústa a políbil mě přesně jako předtím. Tentokrát jsem jeho útok bez protestu přijala a to ho zřejmě uspokojilo, protože mě po pár minutách opustil a šel si promluvit s tátou.

O šest týdnů později jsme se vzali při jednoduchém episkopálním obřadu. Za svědka nám šel Jamie. Když ho k nám Henry přivedl, na uvítanou mě pozdravil medvědíím objektivem a tuctem růžových růží.

„Drahá Lauro,“ řekl. „Jsem tak rád, že Henry konečně přišel k rozumu. Řekl jsem mu, že je pitomec, jestli si tě nevezme.“

Jamie mě rozmazlil, pokud šlo o zbytek McAllanových, s nimiž jsem se poprvé setkala dva dny před svatbou. Od chvíle, kdy dorazili, bylo jasné, že se považují za něco lepšího než Chappellovi, kteří, a to je třeba říct, měli z otcovy strany francouzskou krev a z matčiny generála Unie. Henryho otce – taťku – jsem o onom víkendu moc nevěděla – s ostatními muži byl někde venku a zabývali se tím, co muži o svatbě dělají – ale strávila jsem dost času se ženami McAllanovými, abych poznala, že si nikdy nebudeme

blízké, jak jsem naivně doufala. Henryho matka byla chladná a namyšlená a ke všemu a ke každému měla co podotknout, většinou negativního. Jeho dvě sestry, Ebo-line a Thalia, někdejší Bavlňákové královny krásy v Greenville, se bohatě provdaly a daly si záležet, aby se to každý dozvěděl. Den před svatbou matka uspořádala slavnostní oběd pro ženy z obou rodin a Fanny se jich zeptala, jestli navštěvovaly univerzitu.

Thalia nadzvedla dokonale vytrhané obočí a pravila: „K čemu je ženě dobrá univerzita? Přiznávám, že nevidím, k čemu je zapotřebí.“

„Pokud ovšem nejste chudí nebo obyčejní,“ dodala Ebo-line.

Uchichtla se a Thalia se hihňala s ní. Se sestrami jsme na sebe váhavě pohlédly. Neřekl jim Henry, že jsme všechny chodily na univerzitu? Fanny mi potom říkala, že to určitě nevěděly, že ta přezíravost jistě nebyla záměrná. Já ale věděla své.

Přesto mi ani nepříjemní Henryho příbuzní nedokázali pokazit štěstí, jež jsem zažívala ve svůj svatební den. Líbánky jsme strávili v Charlestonu, pak jsme se vrátili do domku, který pro nás Henry pronajal na Evergreen Street; rodiče bydleli nedaleko. A tak začal můj čas poddajnosti. Milovala jsem omezenost rodinného života, pocit, že někam patřím, který mi poskytoval. Patřila jsem Henrymu. Podvolovala jsem se mu – vařila jsem jídlo, které měl rád, prala a žehlila jsem mu košile, každý den jsem na něho čekala, až se vrátí ke mně domů – proto jsem se ocitla zde na zemi, jen abych tohle dělala. Potom se v listopadu 1940 narodila Amanda Leigh a dva roky po ní Isabelle a já začala úplně patřit jim, víc než jsem patřovala jejich otci. Žila jsem v manželství šest let, než jsem si připomněla, že opak poddajnosti je nepoddajnost, a na tu je někdy třeba „vzít sekeru“.

JAMIE

Ve snu jsem sám na střeše Ebolinina starého domu v Greenville a dívám se, jak voda stoupá. Obvykle je mi deset, ale někdy jsem dospělý a jednou jsem byl stařec. Sedím obkročmo na hřebeni, nohy mi visí po obou stranách střechy. Předměty stržené vodou se ženou ke mně a kolem mě a otáčejí se v proudu. Okrasný stromek zedera. Křišťálový lustr. Mrtvá kráva. Pokouším se uhodnout, na kterou stranu domu voda ten který předmět odnese. Postel s nebesy, za kterou se táhne moskytiéra, půjde nalevo. Kadibudka napravo, stejně jako sportovní vůz Stutz Bearcat paní Wilhoitové. Sázky v téhle hře jsou vysoké: pokaždé když neuhodnu, stoupne voda o další stopu. Když mi dosáhne ke kotníkům, vytáhnu kolena, co nejvýš to jde, abych neztratil rovnováhu. Rajtuju na domě, jedu s ním na sever do řítící se povodně a přitom mě voda pobízí svým strašlivým hlasem. Nemluvím jejím jazykem, ale vím, co říká: Chce mě dostat. Ne proto, že bych byl nějak důležitý, ale proto, že chce všechno. Kdo jsem já, hubený kluk v pumpkách, abych jí to odepřel?

Když mě řeka popadne, nepokouším se plavat nebo zůstat na hladině. Otevřu oči a ústa a nechám vodu, aby mě zalila. Cítím, jak se mi plíce křečovitě svírají, ale žádnou bolest a přestávám se bát. Proud mě unáší. Jsem naplavenina a pochopím, že jsem nikdy nic jiného nebyl.

Přede mnou ve tmě něco září a čím víc se blížím, tím je to jasnější. Z toho světla mě bolí oči. *Spadla do řeky hvězda?* lámu si hlavu. *Spolkla řeka všechno, dokonce i nebe?* Ze středu hvězdy vyzařuje pět paprsků. Pohybují se dopředu dozadu, jako by něco hledaly. Když je mímím, vidím, že to jsou prsty, a to, co jsem považoval za hvězdu, že je velká bílá ruka. Nechci, aby mě našla. Jsem teď součástí řeky.

A pak už nejsem. Pocítím ostrou bolest v hlavě, jsem prudce vytažen zpátky na střechu nebo do člunu – sen se obměňuje. Avšak ruka vždy patří Henrymu, a vždycky svírá pořádný kus mojí kštic.

Při té povodni zahynulo přes tisíc lidí. Já přežil díky Henrymu. Nebyl jsem na Ebolinině střeše sám, byli tam se mnou rodiče, Eboline s manželem Virgilem a jejich služebná Dessie. Voda se nepřihnala a neodnesla mě, spadl jsem do ní. Spadl jsem do ní, protože jsem si stoupl. A stoupl jsem si proto, že jsem uviděl Henryho připlouvat ve člunu, aby nás zachránil.

Díky Henrymu. Za tolik z toho, čím jsem a čeho jsem dosáhl, vdčím Henrymu. Moje nejstarší vzpomínka je na to, jak se s ním setkávám poprvé. Matka mě houpala v náručí a pak mě podala velikánskému bělovlasému cizinci. Báł jsem se, a potom nebál – víc se nepamatuji. Máma to vždycky vyprávěla tak, že jsem začal vyvádět, ale když mě Henry podržel před sebou a řekl: „Ahoj, bráško,“ okamžitě jsem přestal brečet a strčil mu prsty do úst. Já, který jsem řval jak indián, kdykoli se mě otec nebo nějaký jiný muž pokusil zvednout, jsem se poddajně nechal vzít od Henryho. Bylo mi rok a půl. Jemu bylo jednadvacet a právě se vrátil z první světové války.

Kvůli Henrymu jsem vyrostl v nenávisti ke skopčákům. Němcouři se snažili ho zabít v lese někde ve Francii. Způsobili mu kulhání a bílé vlasy. Také mu něco sebrali – nevěděl jsem, co přesně, ale vycítil jsem, že to postrádá. O válce nikdy nemluvil. Taťka do něho kvůli tomu vždycky

ryl, chtěl vědět, kolik chlapů zabil a jak je zabil. „Bylo jich přes deset? Přes padesát?“ ptával se. „Dostal jsi některého bajonetem, nebo jsi je všechny zastřelil z dálky?“

Ale Henry neřekl. O válce se zmínil jenom jedenkrát, a to na moje osmé narozeniny. Přijel domů na víkend a vzal mě na lov na vysokou. Vůbec poprvé jsem měl s sebou skutečnou zbraň (tedy jestli říkáte vzduchovce skutečná zbraň) a překypoval jsem mužskou pýchou. Nepodařilo se mi trefit se do ničeho kromě několika málo stromů, ale Henry složil osmeráka. Nebyl to čistý zásah. Když jsme se dostali na místo, kde jelen padl, zjistili jsme, že ještě žije a marně zápasí, aby se postavil. Z rány ve stehně mu čouhala roztržitěná kost. Oči měl vytřeštěné a nechápající. Henry si přejel rukou přes obličej a pak mě pevně popadl za rameno. „Slib mi, že jestli z tebe někdy bude muset být voják,“ řekl, „budeš se snažit dostat se na nebe. Prý je od-tamtud válka mnohem čistší.“

Slíbil jsem mu to. Pak poklekl a jelena podržl.

Od toho dne jsem předstíral, že jsem pilot, kdykoli nad naší farmou přelétala práškovací letadla. Až na to, že jsem nezabíjel květopase bavlníkového, ale skopčáky. Ve své představivosti jsem jistě sestřelil stovky vynikajících německých pilotů, zatímco jsem seděl na nejvyšších větvích ambroně za naším domem.

Pokud ovšem Henry zažehl jiskru mé touhy létat, roznítil ji Lindbergh svým samostatným letem přes Atlantik. Bylo to ani ne měsíc po povodni. Greenville a naše farma byly stále ještě deset stop pod vodou, tak jsme bydleli u tety a strýce v Carthage. Dům praskal ve švech a já musel spát na posteli metr dvacet na metr devadesát v podkroví se svými bratrance Albinem a Averym, statnými hulváty s uhrovitými obličejí a předkusem. Vmáčknutému mezi ty dva se mi zdálo o povodni: o tom, jak hádám, co kudy popluje, o hlasu vody, o velké, bílé ruce. Můj nárek je probudil a bušili a kopali do mě, až jsem se probral, a nadávali